

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

NEDERLANDSE VERENIGING VAN TANDARTSEN

Najaarsvergadering 1967

Het wetenschappelijke gedeelte van de najaarsvergadering der Nederlandse Vereniging van Tandartsen, op 17 en 18 november 1967 te Utrecht gehouden, was ditmaal geheel gewijd aan de röntgenografie in de tandheelkunde.

Bij de samenstelling van het programma heeft het bestuur het doel voor ogen gestaan het door haar gekozen thema in een logische volgorde der onderwerpen te nabederen.

De volgende voordrachten werden gehouden:

1. J. van Aken (lector in de Tandheekundige Röntgenologie aan de R.U. te Utrecht): „*Enkele eigenschappen van de röntgenstralen.*”

De Redactie is het manuscript van deze voordracht toegezegd.

2. Dr. F. Schouteden (medewerker Gevaert-Agfa N.V., Mortsel, België): „*Röntgenfilm voor tandheekundige doeleinden: samenstelling – processing – kwaliteiten.*”

Samenvatting:

De tandheekundige röntgenografie stelt bijzondere eisen aan het filmmateriaal, zowel formaat als onderlaag en emulsie dienen op deze speciale toepassing te worden afgestemd.

De vorming van het latente beeld en de principes van het ontwikkelen, fixeren en spoelen van de film worden nader toegelicht.

Het is mogelijk aan de hand van sensitometrische curven de fotografische eigenschappen van de tandfilms vast te leggen.

Ook de invloed van de verwerking van de belichte film tot een bruikbaar röntgenbeeld kan uit sensitometrische curven worden afgeleid.

Naast de klassieke ontwikkeltechnieken bestaan verschillende mogelijkheden tot vereenvoudiging of bespoediging. Hieraan zijn voor- en nadelen verbonden.

3. Dr. T. Jung (privaatdocent aan de Universitäts-Klinik und Poliklinik für Mund-, Zahn- und Kieferkrankheiten te Bonn): a. „*Die zahnärztliche Röntgenapparatur.*”

Samenvatting:

Na een kort overzicht van de ontwikkeling gedurende de laatste 20 jaar wordt de huidige stand van de techniek besproken in het licht van de toegenomen kennis van de wetten van de projectie en van de bescherming tegen het stralingsgevaar. Met de blik op de toekomst wordt getracht een beeld van de komende ontwikkeling te ontwerpen.

b. „*Die Strahlengefahr in der zahnärztlichen Praxis.*”

Samenvatting:

Uitgaande van de recente waarnemingen en nieuwere inzichten omtrent het gevaar verbonden aan ioniserende stralen, wordt de situatie in de tandheekundige praktijk aan een beschouwing onderworpen. In het bijzonder wordt

daarbij de aandacht gericht op het röntgenapparaat en de invloed van de werkwijzen op de dosiswaarden. Grondregels voor de bescherming tegen de gevaren besluiten het betoog.

4. A. Ch. H. M. Veraart (tandarts te Wieringerwaard): „Een gestandaardiseerde intra-orale opnametechniek.”

De tekst van deze voordracht is de Redactie toegezegd.

5. L. W. J. van der Linden (hoofdinstructeur afd. Tandheelkundige Röntgenologie aan de R.U. te Utrecht): „Gestandaardiseerd ontwikkelen in de tandheelkundige praktijk.”

De tekst van deze voordracht is de Redactie toegezegd.

6. Prof. Dr. W. Hielscher (hoogleraar aan de Freie Universität te Berlijn): „Die Interpretation der intraoralen Röntgenbilder.”

Samenvatting:

De beste röntgendiagnostische oriëntatie kan slechts worden verwezenlijkt door de toepassing van optimale onderzoekmethoden en de incidenteel noodzakelijke afwijkingen van de gebruikelijke belichtingstijden.

Voor de afbeelding van het interdentale gebied dient in beginsel een orthoradiale instelling en een verminderde zwartingsgraad te worden toegepast, teneinde zowel verschuivingen in de projectie van de omgeving van het vestibulaire septum, als ook overstraling in het gebied van de limbus alveolaris te vermijden. Eerst dan kan naar röntgenologisch inzicht de verticale en horizontale botresorptie op betrouwbare wijze (lieft met ingebrachte guttapercha stiften) worden afgebeeld, in de juiste lokalisatie tot de elementen, en wel verticaal in relatie tot de glazuur-cementgrens en horizontaal ten opzichte van de aanliggende wortels. Ook hier zullen beoordelingsfouten steeds, zij het in geringe mate, blijven bestaan.

Een opname van de frontelementen van de bovenkaak geschiedt met de grootste nauwkeurigheid door de centrale straal te richten door het mediale sagittale vlak. De lokalisatie van nasopalatinale kysten kan worden beoordeeld naar de ligging van het foramen incisivum; die van apicale kysten door middel van een tweede projectie. In de premolaarstreek van de onderkaak wordt op dezelfde wijze het foramen mentale onderscheiden van een periapicale afwijking.

Het toepassen van reproduceerbare opnametechnieken biedt de mogelijkheid om veranderingen in het röntgenbeeld periodiek te controleren. Ook is het mogelijk met behulp van het röntgenbeeld nauwkeurige metingen te verrichten.

Het vaststellen van dentogene oorzaken van aandoeningen van de kaakholte behoort tot de competentie van de tandarts. Het verdient aanbeveling overzichtsonnamen van de kaakholte te completeren met tandfilms, zodat een meer gedetailleerd beeld verkregen wordt.

Bij alle vormen van botresorptie, waar de diagnostiek problemen biedt, zoals de verschillende soorten kysten en ostitiden, blijkt de röntgenopname steeds weer van grote waarde.

7. Odont. Dr. L. Hollender (docent aan Tandlärarkhögskolan te Malmö, Zweden):
„*Extra-oral technique and the interpretation of extra-oral roentgenograms.*”

Samenvatting:

Er bestaat in de tandheelkunde een toenemende geneigdheid haar werkzaamheid verder uit te breiden op het terrein der geneeskunde. Zo is in de röntgenologie van de mondholte het onderzoek van het aangezicht en de schedelheden ten dage ruimschoots ingeburgerd. Voor deze uitbreiding zijn vele motieven aan te voeren.

Het onderzoek van het kaakgewricht geschiedde reeds lang routinegewijs. De technische vooruitgang en een beter begrip van de pathologie en de functionele stoornissen van dit gewricht hebben een verandering in de houding van de röntgenoloog teweeggebracht. Zijn technieken worden tegenwoordig gekenmerkt door een grote veelvormigheid.

Sinds kort heeft de belangstelling zich ook uitgebreid tot gebieden, die in nauwe relatie staan tot de kaken. Verschillende auteurs hebben een verband aangetoond tussen aandoeningen van het gebit en de toestand van de sinus maxillaris. Het onderzoek van de bijholten van de neus behoort dus tot de taak van de tandarts-röntgenoloog.

Het opnemen van tandartsen in teams voor de rehabilitatie van patiënten met aangeboren of verworven aangezichtsafwijkingen en met fracturen in het gebied van de aangezichtsschedel stelt ook weer bijzondere eisen aan de röntgenoloog. Dit geldt eveneens voor het onderzoek van de speekselklieren.

In het algemeen kan men zeggen, dat een nauwkeurige diagnostiek in belangrijke mate moet kunnen steunen op een perfecte röntgenologische techniek. De rol van de tandarts-röntgenoloog krijgt hierdoor meer gewicht, hetgeen tevens een grotere verantwoordelijkheid met zich brengt.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MONDHEELKUNDE

Aankondiging voorjaarsvergadering 20 april 1968

De Nederlandse Vereniging voor Mondheelkunde zal haar voorjaarsvergadering op 20 april a.s. te Utrecht houden. De in de vorige Agenda vermelde datum van 27 april is derhalve gewijzigd.

De bijeenkomst vindt plaats in de collegezaal van de afdeling Keel-, neus- en oorheelkunde van het Academisch Ziekenhuis en zal aanvangen om 10.45 uur.

Het wetenschappelijk gedeelte van de vergadering zal ten dele worden verzorgd door de afdeling van Prof. J. W. A. Tjebbes. Daarbij komen o.m. de volgende onderwerpen ter sprake: transplantatie van geretineerde cuspidaten, chondromatosis van het kaakgewricht, deformaties van tong en onderkaak, chirurgisch-prothetische correctie van retropositie van de bovenlip, dentogene fistels in het gelaat, metastasering van tumoren naar het kaak-halsgebied, osteomyelitis en sarcoom.

De lunch kan in het Academisch Ziekenhuis worden gebruikt à f 3,00.

In een kort huishoudelijk gedeelte zal de te organiseren groepsreis naar Amerika in oktober 1968, naar aanleiding van de *Third International Conference on Oral Surgery* te New York, aan de orde worden gesteld.